

רבי יצחק זאב הלוי

סאלאוויצ'יק זצ"ל

אב"ד בריסק

בעל חידושי הגרי"ז על הרמב"ם

בעניני סת"ם

אשר תחננו

בריסק ט"ו תמוז התרפ"ט.

ברכה מרובה לכבוד המופלג בתורה ויראה וכו' מ' ר' משה פאפערני שי' סופר סת"ם בעיר שעדליץ נעימות בימינו נצח.

מכתבו הגלוי הגיע לפה בשעה שלא הייתי בביתי כי הייתי בקרעניצא מקום הרחצה ולכן נפקדה תשובתי עד היום הנני להשיב למע"כ, כי אם אמנם כן שבני שי' כבר החל להניח תפילין, והתפילין נחוצים לו בכל יום ויום, בכל זה לא ידעתי שעל ידי המתנה מועטת אשיג קלף מעובד לשם תפילין בכל מעשה העיבוד מתחילתו ועד סופו בכל פעם נתינתם להסיד, הייתי מסכים ומתרצה לחכות עוד מעט. (כמובן שכונתי לא על זמן מרובה רק על ערך שני שבועות כמו שכותב כ' במיכתבו) ובלבד שאשיג קלף כרצוני, ועצת מע"כ במכתבו כי יאמר בפעם הראשון על כל מעשה העיבוד עד סופו אמנם כן כי כל הערשה על דעת ראשונה עושה ודי באמירת לשמה בתחילת העיבוד וכ"ה להדיא בשו"ע ובפוסקים, אבל כל זה הוא אם כל מעשה העיבוד נגמר ע"י האיש עצמו שאמר מתחילה, אבל אם הגמר נעשה ע"י איש אחר צריך שיאמר גם הוא שהוא מעבד לשם סת"ם ולא סגי באמירתו של ראשון, ובווערנגאוא מי יודע כמה ידיים ממשמשות בהן בהעורות במשך זמן עיבודן, ומה יועיל אם הראשון יאמר על כל המעשים שאח"כ שהם כולם לשם קדושת תפילין בלי תערובות ידיים אחרים באמצע מאותן שלא אמרו לשם קדושת תפילין, ועלי' דידי' קא סמיכנא בזה שבדאי יעשה כהוגן לפי חפצי ורצוני ולא יוציא מתח"י דבר שאינו מתוקן, הנוסח צריך להיות קצר שהוא מעבד את העיר לשם קדושת תפילין ולא יזכיר מזוזה ומגילה. ואם ירצה לכתוב על הקלף מזוזה או מגילה הלא המעבד לשם תפילין כשר גם לאלו רק יתנה שיוכל לכתוב עליו כל מה שירצה, אבל העיבוד יהי' לשם קדושת תפילין בלבד, ולא יערב בהם דברים אחרים, ואם ירצה, למכור את הקלף גם לס"ת אזי צריך לעבד את הקלף לשם קדושת ס"ת בלבד, ולהתנות שיוכל לכתוב עליו כל דבר ויהי' ממילא כשר גם לתפילין ולמזוזות כי המעובד

יכנראה שבכת"י הי' כתוב, עם תערובות.

לשם ס"ת כשר גם לאלו, אך אם יוכל להמצא שיעבדו את העור לשם קדושת תפילין בלבד אזי מה טוב, בהנוסח לא יכלול את העיבוד בכלל שאר עשיות רק יזכיר את העיבוד להדיא שהוא מעבד לשם קדושת תפילין וכן כל העיבוד עד סופו. ואם יאבה להזכיר גם שאר עשיות יאמר אותם לבדם ולא יכלול העיבוד עמהם רק יזכירנו בפירוש. ואבקש את מע"כ כי יזדרז במעשיו כי כבר הפרשיות נחוצים לי, טוב כי יהיה מהעור המעובד גם רצועות ויהיה גם לי גם לבני שי'. הנני מחכה לתשובת מע"כ שי' במוקדם האפשרי.

והנני בזה מוקירו ודוש"ט

יצחק זאב באאמו"ר הגאון החסיד רשכבה"ג מרן חיים הלוי זצוקללה"ה סאלאוויצ'יק

א. יוכל לעשות שני שרטוטין כמו שירצה.

ב. יעשה גם עוקץ שמאלי ליו"ד העליון של הא' ויהא רק משהו שלא יבוא לידי נגיעה בגג הא'.

ג. התג שע"ג הא' לא ידעתי מקורו כי לא נמצא בב"י ובב"ש, ואולי הוא מנהג הסופרים וקבלה בידם, ולכן יעשה כמו שנוהגים כל הסופרים הכותבים תמונת ב"י.

אוצר החכמה

ד. התגין שעל בד"ה מבוארים בגמרא ועל כן יזהר בהם במקומן הראוי ומקומן כפי הקבלה והמסורת בידי סופרי דווקני.

ה. הרגל הימני של הג' יהא נמוך מעט מרגלו השמאלי כמבואר בפוסקים.

ו. הרגל שמאל של ה"ה יהא כתמונת יו"ד דווקא כמבואר בב"ש.

ז. התג שעל הח' הוא דינא דגמרא ויעשה אותו כמו שנוהגין כל ספרי דווקני.

ח. צורת הט' שבא"ב טוב ויוכל לכתוב כן בהתפילין.

ט. התג-שעל היו"ד יעשה בסוף גגו כמו בהא"ב הלטה בזה.

י. את הפ' יכתוב כמו שכתבו לו מירושלים בשם הגאון מהרי"ל דיסקין זצ"ל עגול מבחוץ בלא עכב וכ"ה מבואר בהפוסקים עיין במ"ב סימן ל"ו ובצורת האותיות.

יא. שני ההין של שם יהי' כמו שארי ההין של סת"מ. היינו שגם ההא השני של שם יהי' צורתו כמו ד' ככל ההין שבסת"מ בלי שום שינוי.

יב. את הש"י יכתוב בד' שיטין כמו הש"ר בכדי שיהי' הכתב גדול ומתוקן היטב עצהיו"ט עם התגין והזיונין ובלי שום נגיעות והפסקות. ואם לא ימצא קלף אחד שמחזיק כל הד' פרשיות יכתוב על שני קלפים וידיביקם יחד בדבק כשר. העיקר אצלי כי יזהר בכל הדברים שהם עפ"י דין לעיכובא בתפילין. דהיינו שהתגין של שעטנז ג"ץ יהיו כולם נוגעים בגוף האותיות ויהי' שחרותם קיימת מראשם ועד מקום דיבוקם ושלא יתקלקל שחרותם במשך הזמן במקום דיבוקם להאותיות כרגיל ויזהר הרבה בחק תוכות שלא יתקן שום אות ולא שום תג ע"י מחיקה כל תיקון שהוא ולא יקל בזה בשום קולא. גם יחמיר הרבה בהכתיבה כסידרן הן בגוף האותיות והן בתגההן. ולאחר כתיבת האות של אחריו לא יתקן שום אות או תיקון [כלל] (כל) ולא התגין שלו, ולא יקל בזה בשום קולא אף במקום שמבואר בהאחרונים להקל כי רבו הדעות בכל דבר, ואין להם שורש בגמרא. גם יזהר בהקלף שיהא מעובד לשם תפילין ע"י ישראל מתחילת העיבוד עד סופו ולא לסמוך על הקולות הנוהגות בזה, ואולי

אפשר לו לעבד בעצמו את הקלף או להשגיח על העיבוד שיהא נעשה כל מעשה לשם תפילין אזי מה טוב. ובכל פעם שנותנין את העור לתוך הסיד יאמרו לשם קדושת תפילין ולא לסמוך על מה שאמרו בתחילת נתינת העור בפעם הראשון לתוך הסיד כמו שנוהגין, גם יזהר שיהא הקלף שכותב עליו בלא דוכסוסטוס כלל שיגרור ממנו כל הדוכסוסטוס בשלימות שלא ישאר ממנו כלום, ע"ג הקלף. כל אלו הדברים הם בעיני עיקרים גדולים, הנוגעים בכל הכשרן של התפילין שאין לותר עליהם אף כמלא נימא. כמובן יבחר לו קלף חלק מאד שלא יתחלק שום אות לשנים ולא התגין והזיונין ובכל פעם שיתחיל לכתוב יאמר שהוא כותב לשם קדושת תפילין ובכל שם בפ"ע יאמר שהוא כותב לשם קדושת השם, ולמותר לי לעורר אותו בזה כמו שמזדמן, הבתים עוד לא נתקבלו אך יקבל בתים ישנים כמידת הבתים שציותי לעשות ומטובו לשלחם חזרה.

באסור התחברות לקונסרבטיבים ורפורמים אף שהדבר

1234567

כרוך בהפסד הישיבות

ברכה מרובה לכבוד הרב הגאון הגדול המפורסם פאר הדור וכו' כש"ת מ' ר' אהרן קאטלער שליט"א נעימות בימינו נצח.

אחרי הברכה. מפני חסרון בריאותי אחרה תשובתי להדר"ג על הט"ג וגם על המכתב. כי הכתיבה כמעט נמנעת ממני ואת הדר"ג הסליחה. והאמת אגיד כי כמו זר נחשב בעיני בתחילה להשיב על הט"ג באותו סגנון שכתב הדר"ג שאודיע חו"ד בדבר הארגונים המשותפים עם הרעפארמער ורבניהם ובתי כנסיותיהם. בעת שהרעפארמער ידועים מאז ומעולם לעוקרי הדת ומחריבי בית ישראל שהתעו מדינות רבות שהם חרבים ומהורסים עד היום בכל הנוגע לתורה וליהדות. והקהל כבר התבדל מהם מכמה דורות, וזאת היתה ההצלה היחידה במדינת אשכנז וכדומה עי"ז שהתבדלו מהם ומרבניהם ומבתי כנסיותיהם הבדלה מוחלטת. ובתי כנסיות נאסר לבקר בהם אף באקראי לשם ראי' בעלמא ועי"ז נשאר איזו שריד שם ואלו שלא הספיקו לעשות זאת במועד הראוי נחרבו כליל הם וקהלותיהם וכ"ז מן המפורסמות. ואיך יצדק לומר בכגון זה חות דעת אתמהה. ולכן חכיתי למכתב או אמצא שם איזו נקודה מתאימה להשיב עלי'. ובתוך כך אירע שלא יכלתי בשו"א לכתוב ולהשיב דבר.

כן גם הקונסרוטיונים רעתם כבר גלוי' ומפורסמת לכל כמו הרעפארמער כופרים כמותם וסכנתם גדולה יותר כי הם מתערבים יותר בעניני הדת ומתעים יותר את עמי — הארץ שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם. וראיתי במכה"ע שיסד עתה ב"ד מיוחד לעניני גו"ק ובודאי ירבו ממזרים בישראל. ואין ספק כי מי שמשותף עמהם ומחזק את מעמדם באיזו אופן שהוא הרי הוא בכלל מחטיאי הרבים והחובה לפרסם כי יבדל העם כולו מהם בעניני גו"ק כי יביאו עי"ז פסול ממזרות בבניהם ובני בניהם עד עולם ויפסלו לעולם לבא בקהל ולא יהיה להם שום תקנה כלל בשו"א שבעולם.

והמדאיב אצלי יותר בכל הענין מה שראיתי במכתב הגר"א קלמנוביץ כי כל המו"מ שם בענין זה הוא משום הפסד הישיבות שיסבלו עי"ז ולא יהיה להם עוזר מהרעפארמער